

[İdeallerin Eşleşme Teoremi]

12. Teorem. R bir halka ve I , R 'nin bir ideali olsun

(i) Eğer J , R 'nin I 'yı içeren bir ideali ise o zaman

$$J/I = \{a+I : a \in J\}$$

R/I halkasının bir idealidir. Ayrıca bir $r \in R$ için $r+I \in J/I$ ancak ve ancak $r \in J$ dir.

(ii) J , R/I halkasının bir ideali olsun. O zaman

$$K = \{r \in R : r+I \in J\}$$

R 'nin I 'yı içeren bir idealidir ve

$$J = K/I$$

yazılabilir. Ayrıca K bu eşliği sağlayan ve I 'yı içeren R 'nin tek idealidir.

Kanıt.

(i) $J \triangleleft R$ old. $0 \in J$ ve böylece $0_{R/I} = I = 0+I \in J/I$ olur.

$J/I \neq \emptyset$.

$x, y \in J/I$ alalım. Tanımlan $x = a+I$, $y = b+I$ o.ş. $a, b \in J$ vardır.

$$x+y = (a+I) + (b+I) = \underbrace{(a+b)}_{\in J} + I \in J/I$$

$r+I \in R/I$ seçelim

$$(r+I)x = (r+I)(a+I) = \underbrace{ra}_{\in J} + I \in J/I$$

$$\therefore J/I \triangleleft R/I.$$

Şimdi bir $r \in R$ için $r+I \in \mathcal{J}/I$ olsun $r+I = a+I$ o.ş. $a \in \mathcal{J}$ vardır. Öyleyse $r-a \in I \subseteq \mathcal{J}$ olduğundan $r \in \mathcal{J}$ bulunur.

(ii) $\mathcal{J} \triangleleft R/I$ ve $K = \{r \in R : r+I \in \mathcal{J}\}$ olsun $I \subseteq K$ olduğu açıktır. $a, b \in K$ ve $r \in R$ olsun

$$(a+b) + I = \underbrace{(a+I)}_{\in \mathcal{J}} + \underbrace{(b+I)}_{\in \mathcal{J}} \in \mathcal{J},$$

$$ra + I = \underbrace{(r+I)(a+I)}_{\in \mathcal{J}} \in \mathcal{J}$$

olduğundan $a+b, ra \in K$ olur. Yani $K \triangleleft R$ dir.

$x \in K/I$ olsun. $x = a+I$ o.ş. $a \in K$ vardır. $\mathcal{J}$ zaman K' 'nin tanımından $x = a+I \in \mathcal{J}$ ve böylece $K/I \subseteq \mathcal{J}$ olur.

Şimdi $x \in \mathcal{J}$ alalım. $x = a+I$ olsun. Yine K' 'nin tanımından $a \in K$ dir. Bu durumda $x = a+I \in K/I$ ve böylece $\mathcal{J} \subseteq K/I$.

$$\therefore \mathcal{J} = K/I.$$

L , R' 'nin I' 'yi içeren bir ideali olmak üzere $\mathcal{J} = L/I$ olsun.

$l \in L$ seçelim $l+I \in L/I = \mathcal{J} = K/I$ olur. (i)'in son cümlesinden $l \in K$ bulunur. Yani $L \subseteq K$ dir. Benzer şekilde $K \subseteq L$ elde edilebilir. Böylece $K = L$ bulunur.

13. Önerme R bir halka, I , R 'nin bir ideali, J ve K ise R 'nin I 'yi içeren idealleri olsun $a_1, \dots, a_n \in R$ olsun

$$(i) \quad I/I = 0_{R/I} = \{0_{R/I}\}$$

$$(ii) \quad J/I + K/I = (J+K)/I$$

$$(iii) \quad (J/I)(K/I) = (JK+I)/I$$

$$(iv) \quad J/I \cap K/I = (J \cap K)/I$$

$$(v) \quad (J/I)^n = (J^n + I)/I$$

$$(vi) \quad (J/I :_{R/I} K/I) = (J :_R K)/I$$

$$(vii) \quad \sum_{i=1}^n (R/I)[a_i + I] = \left(\sum_{i=1}^n Ra_i + I \right) / I$$

Özel olarak $I \subseteq \sum_{i=1}^n Ra_i$ ise 0 zaman

$$\sum_{i=1}^n Ra_i / I = \sum_{i=1}^n (R/I)[a_i + I]$$

elde edilir. Yani K R 'nin I 'yi içeren sonlu üretilen bir ideali ise 0 zaman K/I ideali de R/I halkasının bir sonlu üretilen ideali'dir.

Kanıt. $(vi) \quad I \subseteq J \subseteq (J : K) \Rightarrow (J : K)/I \subseteq R/I$.

$$(J/I :_{R/I} K/I) = \left\{ a + I \in R/I : (a + I)(K/I) \subseteq J/I \right\}$$